

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroško ulice, št. 5. — Določniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobó se v tiskarni in pri g. Novak-u na valken trgu po 5 kr.

Bokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če so natisno enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Nove postave, novi žulji kmeta.

O hudih bremenih, ki jih nalaga v časih kaka nova postava, ne zna tisti veliko, ki ga ne zadeva, pač pa oni, na katere leže sila postave in nje celo breme. To nam popisuje živo v „Slovenci“ kmet s Pohorja in pravi:

Kakor nam vsako leto prinese navadno kaj novega, posebno v davčnih zadevah, tako je tudi to leto uveden, oziroma se je na vse kóte razširil hišni razredni davek ali po domače „pečna štibra“. In ravno ta je tukajšnje posestnike večinoma prav britko zadel, ker skoro vsak je imel kako koč, katera ni bila vpisana v c. kr. daykarnici, da-si je imela številko. Sedaj pa je bilo treba hipoma plačati vso zaostalo dačo, marsikje za celih dvajset let nazaj, navrh pa še precej občutljiva kazen. Za to pa se večidel ni vprašalo, je-li tisti posestnik vsa leta užival dobrote ali ugodnosti stanovnikov, ali pa je posestvo še le kupil. Neki kmet je moral plačati od dveh koč za več kot dvajset let nazaj davek, s kaznijo vred blizu sto goldinarjev, čeravno je posestvo še le pred tremi leti kupil.

Ta zadeva pa je zanimiva, tudi iz druge strani. Leta 1877, po strašnih povodnjih prejšnjega leta na Tirolskem, Koroškem in drugod, spoznala je vlada važnost gozdov, posebno po planinah. Ukazala je po c. kr. okrajnih glavarstvih posestnikom, ki imajo v gorah kakšne goličave, vse obsejati ali s sajenicami dreves obsaditi. Toda kmetje so mislili, da oni s svojim preberalnim posekovanjem najmanj delajo goličave, pač pa gospóda in graščaki, kateri dajo neumestno jeden kós gozda za drugim čedno posekati, vejevje sežgati in še le na to sejati nove seme. Zato niso se dosti brigali za to zapoved vlade, tudi radi tega ne, ker je večinoma niso umeli v nemščini pisane.

Čez dolgih devet let pozneje pa je bil račun o tej zadevi, in kdor ni sadil ali ni bil s tehtnim izgovorom oproščen, plačal je kazen.

Gospóda so to reč sedaj pa pozabili; kjer so prej terjali prostore obsaditi ter koč drvarjev in drugih siromakov podreti, sedaj iščejo tudi od najzadnje pogorske bajte hišni davek. Vprašali bi, ako velja prva zapoved, odkod in s čim naj bi se živili ubogi ljudje, ki v taki bajti stanujejo, ako ne smejo obsejati kósa njive z zrnjem in rediti repa živine? In ako je toliko na rečenem davku, morajo dosledno na drugi strani odjenjati, kajti vedeti morajo gospodje, da tudi pogorski seljan potrebuje razven čvrstega ondotnega zraka kaj za v usta, čemur pravimo živež, in tega dobiva največ od matere zemlje. Ne mislim pa s tem, naj bi se pustile vsaj večje goličave neobsejane; pač pa želimo, naj bi, kakor povsod, tudi tukaj vladala neka srednja meja, katera bi določila, koliko potrebuje stanovnik za obdelovanje zemljišča, da ne bo stradal, drugo pa naj se obsadi.

Omenil sem že nekoliko, kdo dela največ in to brez kazni, goličave po hribih, to je razna gospóda na svojih posestvih s škodljivim čednim posekovanjem. Na takem mestu potem strašno divjá burja, kakor se je tu prepričal neki graščak, ki je dal posekati kós gozda blizu ondotnega poslopja, pa je prvi pot burja mu odnesla strop in streho. Ni misliti, da bi v takem vetru potem dobro vspevalo mlado drevje, dočim se s preberalnim posekovanjem vedno pušča nekaj odraslega drevja, katero varuje mlaj hudega vremena. Tako napačno sekanje naj bi se prepovedalo, pravijo naši kmetje, in naše planine bi bile, če ne košato obrasene, vsaj zelene, ne pa puste, kakor so pod neko sedaj.

Od davka za pile ostalo nam je vendar nekaj, namreč zavarovanje pilarjev ali žagarjev proti nezgodi. Ni pomagalo ugovarjati, da je še marsikatero drugo delo bolj nevarno, nego delo v pili, kar priča, da se malokdaj kateri iz lašne neprevidnosti ponesreči, morali smo vendar za drugo polletje 1890 plačati že dotični znesek. Ne žalili bi se za to toliko, ko

bi cela stvar ne bila tako neokretno osnovana. Gospodar mora namreč $\frac{9}{10}$ in delavec le $\frac{1}{10}$ plačila šteti in temu v pomoč, pravijo, bode zavarovalnica. Tudi smo poizvedeli, da so rudokopi in marsikateri drugi tovarniški delavci uvrščeni v nižje razrede, kakor priprosti naš žagar, in to nam najbolj jasno priča, komu da je na korist ta zavarovalnica.

Lastniki premogovih in drugih društev imajo namreč v deželnih in državnem zboru važno besedo ali vsaj prijateljev med nemškimi liberalci, in ker imajo ti ljudje o človekoljubji le glasno besedo, nikoli pa srca, umislili so zvijačo, kako odpraviti mnogokrat ponesrečene svoje delavce. Pri plačevanju naj pa se ve, da pomaga ubogi kmet, na katerega se spomnijo ti ljudje le dvakrat: kadar so volitve, da bi jim pomagal na sedeže v zbornicah, in drugič tu, kadar treba naložiti novi davek. Naj bi torej ta in mnogo drugih zvijač liberalcev spametila kmetško ljudstvo povsod, kakor je že marsikje, da ne zaupa tem pijavkam kmetškega stanú nikoli več in da ob volitvah ne izbira svojih nasprotnikov; potem pa bodi vsem našim gg. poslancem priporočeno, da varujejo, kedar se snuje postava, kmetško ljudstvo.

Na delo, na novo delo!

iz Ljutomera, dne 20. januarija.

Minilo je zopet leto. V njem se je za nas dosta imenitnega dogodilo. Vršila se je znana burna volitva za deželni zbor. Zmaga je bila na naši strani, če ravno je stala vsa nemčurska armada na nogah. Pri tej volitvi so pokazali naši kmečki volilni možje neomahljivo zavednost in narodno prebujenost. Izvolili smo si gospoda dr. Ivana Dečka, in on zares dela čast svojemu imenu. Že pri prvem zasedanji dežel. zbora je povzdignil naš novi poslanec svoj glas ter je branil neustrašljivo svete pravice našega naroda, katere nam hočejo liberalci, Nemci in nemčurji izčista vničiti in zatreti. Naš denar in naše krepke slovenske vojake pripoznavajo, našega jezika in njegovih pravic pa nečejo pripoznati. Toliko že vidimo, da v Gradci pravičnosti ni za nas doma.

Preteklo leto nas je zapustil okr. glavar baron Mac Nevin O' Kelly. Na njegovo mesto smo dobili visokorodnega gospoda grofa Attemsa. Vse kaže, da bode ta gospod nastopil pot pravice in da bo izpolnil zlate besede našega cesarskega očeta: „Naredite mir med mojimi narodi!“

Dobili smo tudi železnico. Bremena naših davkov so se za tega voljo zelo povišala. Koliko bo nam tota pridobitva koristila za občni blagor našega okraja, to bo pokazala še le prihodnost. Eno je gotovo. Železnica bo olajševala ponemčenje našega naroda. Na to pa tudi

naši nemškutarji najbolje zidajo. Vsi so prepričani, da je njihovo gospodstvo še le zdaj dobilo trdna tla na Murskem polji. Zdaj bodo pravo delo začeli. In za to so si tudi na Štefanje pri nas ustanovili novo podružnico društva „Südmark“. Tega društva je prvi in zadnji namen, da tisto slovensko posestvo, ki pride na prodaj, po nizki ceni kupijo in ga dajo nemškim in nemškutarskim priseljencem. Na takšen način hočejo nas uničiti in ponemčiti. Pravi Iškarijot je torej vsak tisti Slovenec, ki postane ud tega društva. Takšen človek proda svojo domovino sovražniku; vreden je, da se mu zemlja vdere pod nogami in ga živega požre. Možje slovenski, ne dajte se premotiti po sladkih nemškutarskih besedah. In ker je nevarnost zdaj večja, za tega voljo mora vse naše delovanje iti na to, da zmaga enkrat naša poštena stvar na naši zemlji. Naša najvišja naloga v narodnem oziru mora biti, da obvarujemo svoj narod ponemčenja. Ta namen, to misel mora nositi v svojih prsih vsak narodnjak, naj bo gospod ali prosti mož. Vsakega rodoljuba mora navdajati toto sveto navdušenje za narodni obstanek. V vsakem Slovenci in v vsaki Slovenki mora goreti trdno prepričanje, da naša slovenska domovina in naš slovenski jezik sta dve svetinji, kateri nam je podaril sam mogočni Bog.

Naši predočetje so častili in čuvali ti svetinji; preliвали so kri, dali so življenje za domovino in jezik. In tudi mi, njihovi nasledniki, moramo globoko spoštovati, kar so nam oni zapustili. Domovina in jezik, to sta dve narodni svetinji, kateri moramo sploh v srci nositi, srčno ljubiti ter ji s svojim življenjem varovati in braniti. Poučujmo se drug drugega, dramimo se, navdušujmo se za slovensko domovino in za slovenski jezik. Naj bo gospod ali delavec, kmet ali viničar, naj bo gospa ali kmetica, gospodična ali viničarka, vsi morajo enako čutiti v sebi gorečo ljubezen do vsega, kar je slovensko. In pri delu za sveto slovensko reč morajo se vsi ti stanovi združiti. Kar nas je narodnih delavcev in delavk za naš mili slovenski narod, vsi vstanimo, združimo se in idimo z veselimi, krepkim srcem na delo in božja roka bo blagoslovila naš trud! Ne vdajmo se!

Gospodarske stvari.

Nekaj o orehu.

Orehovo drevo zraste 15—20 metrov visoko, raste najraje v globoki, ne pretrdi pa v vlažni zemlji, kakor tudi v kameniti apneni, med katero se nahaja rahle prsti. Po orehovem lesu se močno poprašuje in zato se tudi drago plačuje. Iz njega se izdeluje fino pohištvo in dr-